

Revisionsrapport
Gymnasieskolans
Organisation och ekonomi

Härjedalens kommun

Innehåll

Sammanfattning.....	2
1.Inledning.....	4
2.Resultat.....	5
3. Revisionell bedömning.....	8

Sammanfattning

Uppdrag och bakgrund

Gymnasieskolan är en frivillig verksamhet för kommunen till skillnad från grundskolan som är obligatorisk. Härjedalen är inte medlem i gymnasieförbundet i länet utan har tillsammans med Berg, Åre och Strömsund valt att stå utanför förbundet. För att få en uppfattning om vilka gymnasieprogram som bedrivs och kostnaden för dessa, antalet elever i respektive program, storleken på interkommunala ersättningar som betalas och inkommer, har kommunens revisorer valt att titta närmare på verksamheten

Revisionsfråga

Övergripande revisionsfråga är om nämnden för bildning, fritid och kultur har en tillräcklig styrning och uppföljning av verksamhet och ekonomi?

Kontrollmål

Följande kontrollmål är aktuella:

- Hur stora är de interkommunala ersättningarna?
- Vilka gymnasieprogram bedrivs och till vilken kostnad?
- Hur många elever finns i respektive program?
- Varför har kommunen valt att stå utanför länets gymnasieförbund?
- Är kostnaden för kommunens gymnasieprogram högre än motsvarande kommuners kostnader (finns sådan statistik tillgänglig i förvaltningen och redovisas den?).
- Vilka mål finns för kommunens gymnasieskola?
- Avviker kommunens resultat från jämföra kommuners resultat beträffande resultatnivå för eleverna?

Svar på revisionsfrågan och rekommendationer

Utifrån vår övergripande granskning bedömer vi att nämnden för bildning, fritid och kultur styrning och uppföljning av verksamhet och ekonomi kan förbättras. Vi har följande rekommendationer:

- Ska gymnasiet utvecklas, avvecklas eller bibehållas i ungefär samma omfattning och inriktning som i dag? Gymnasieskolans status och berättigande måste lyftas upp av nämnden till kommunfullmäktige för tydliggörande.
- Målarbetet behöver utvecklas och bli tydligare för att möjliggöra jämförelse och mätbarhet.
- Strukturen i budget och redovisning behöver ses över så att ekonomin på enskilda gymnasieprogram kan utläsas.

- Förbättra både den externa och interna marknadsföringen av gymnasiet för att öka antalet elever.
- Personalen bör få mer information om ekonomin i gymnasieskolan.
- Vi bedömer att anställning utöver budget är en resursfråga för nämnden och ytterst en kommunfullmäktigefråga.

Östersund 2015-10-26
DELOITTE AB

Kjell Pettersson, Certifierad kommunal revisor
Uppdragsansvarig

1. Inledning

1.1 Uppdrag och bakgrund

Gymnasieskolan är en frivillig verksamhet för kommunen till skillnad från grundskolan som är obligatorisk. Gymnasieskolan är budgeterad till ca 34 mnkr netto inklusive interkommunala ersättningar. Härjedalen är inte medlem i gymnasieförbundet i länet (JGY) utan har tillsammans med Berg, Åre och Strömsund valt att stå utanför förbundet. För att få en uppfattning om vilka gymnasieprogram som bedrivs och kostnaden för dessa, antalet elever i respektive program, storleken på interkommunala ersättningar som betalas och inkommer, har kommunens revisorer valt att titta närmare på verksamheten.

1.2 Revisionsfråga

Övergripande revisionsfråga är om nämnden för bildning, fritid och kultur har en tillräcklig styrning och uppföljning av verksamhet och ekonomi?

1.3 Kontrollmål

Följande kontrollmål är aktuella:

- Hur stora är de interkommunala ersättningarna?
- Vilka gymnasieprogram bedrivs och till vilken kostnad?
- Hur många elever finns i respektive program?
- Varför har kommunen valt att stå utanför länets gymnasieförbund?
- Är kostnaden för kommunens gymnasieprogram högre än motsvarande kommuners kostnader (finns sådan statistik tillgänglig i förvaltningen och redovisas den?).
- Vilka mål finns för kommunens gymnasieskola?
- Avviker kommunens resultat från jämförbara kommuners resultat beträffande resultatnivå för eleverna?

Granskningen avser 2015 och är översiktlig.

1.4 Revisionskriterier och Metod samt avgränsning

Underlag för bedömning är gällande avtal och interna regelverk, policys och beslut beträffande dessa samt intervjuer med administrativa tjänstemän och lärare. Granskningen avser i huvudsak verksamhet 65101, undervisning gymnasiet.

2.Resultat

2.1 Organisation och program

Härjedalens kommun har valt att stå utanför länets gymnasieförbund (JG). Det beror bland annat på att kommunen bedömt möjligheten att styra och påverka utbudet av utbildningar är större utanför än inom förbundet. I stället har kommunen valt att teckna ett samverkansavtal med Jämtlands gymnasieförbund där det bland annat framgår att "elever inom samverkansområdet kan fritt och på lika villkor söka gymnasieutbildningar". Detta innebär att en elev har alla de ekonomiska ersättningar som finns inom förbundet, exempelvis inackorderingstillägg.

Följande utbildningar/program erbjuds vid Härjedalens gymnasium läsåret 2015/2016:

Program	Antal elever	H-dalen	Pris/elev kkr
Natur:	36	24	110
Samhälle:	34	28	110
Ekonomi:	20	16	110
Handel/adm:	16	15	101
Industri:	9	8	130
Fordon:	9	8	129
Introduktion:	59	59	129
Totalt:	183	158	

Totalt 183 elever från olika kommuner och 25 elever från andra kommuner än Härjedalen läsåret 2015/2016. Stor del av elever (ca 30 st) under introduktionsprogrammet utgörs av nyanlända flyktingar som lär sig svenska. I gymnasiesärskolan finns 2 elever, vilket innebär att det totalt finns 185 elever på skolan.

Skolan har nationellt godkända idrottsutbildningar (NIU) inom längd och skidskytte. För 2016 har Skolverket godkänt 6 platser/år för alpin skidutbildning. Planer finns även på att starta en utbildning inom hotell - och turism inom befintlig budgetram.

Elevpris är det pris som faktureras som interkommunal avgift eller ersättning till kommunen. Under 2014 har kommunen betalat ca 23,2 mnkr i interkommunala ersättningar och fakturerat ca 2,4 mnkr till andra kommuner.

Enligt uppgift finns det ca 30 årsarbetare anställda varav ca 23 pedagoger som undervisar inom gymnasieskolan och särskolan. Rektorn är beslutsattestant och administratören/assistenten är granskningsattestant. Gymnasieskolan har även en biträdande rektor. Se organisationsskiss, bilaga.

2.2 Ekonomi

I kommunens budget för 2015 finns en översiktlig budget över gymnasieskolan. Budgeten visar på nettokostnader på ca 34 mnkr fördelad enligt följande ur specificerad kontorrapport, avrundade siffror:

- löner och läromedel	14 mnkr
- interkommunala kostnader	17 mnkr
- interkommunala intäkter	3 mnkr (pluspost)
- inackorderingstillägg	3 mnkr
- gymnasiesärskola	2 mnkr
- övrigt (kapitaltjänst mm)	1 mnkr

Total nettobudget: 34 mnkr

2.3 Mål för Härjedalens Gymnasieskola

Gymnasiets mål är att bedriva undervisning som svarar mot de nationella målen dvs att samtliga elever (100 %) når fullständig gymnasieexamen i enlighet med skollagen.

Andra mål är att meritvärdet i kommunen är högre 2015 än för 2014 och att genomsnittlig betygspoäng är högre 2015 än för 2014.

Andelen elever vid högskoleförberedande program med grundläggande behörighet till högskola och universitet ska vara lika eller högre än riket.

Enligt uppgifter i redovisad statistik från Skolverket för 2014 når ca 85,7 % grundläggande behörighet till studier vid högskola eller universitet jämfört mot ca 91 % i riket i snitt. Vid jämförelse mot likvärdiga kommuner befolkningsmässigt och geografiskt är nivån procentuellt ganska lika mellan kommunerna med någon tiondels procent i fördel för Härjedalen.

2.4 Statistik över resultatnivå elever och kostnader för gymnasieskolan

Ur RKA:s (Rådet för främjande av kommunala analyser) har vi fått ut uppgifter kring jämförbara turistkommuner i Sverige och regionen för år 2013. Generell slutsats är att gymnasiet har en jämförbar nettokostnad per elev (ca 137 000 kr) jämfört med ca 137 000 för andra turistkommuner och ca 118 000 för riket.

Betygspoängen för år 2014 utmärker sig inte i något hänseende utan befinner sig kring medelvärdena (13,9) efter avslutad gymnasieutbildning med någon tiondels avvikelse uppåt och nedåt. Riket har exempelvis 13,9 i betygspoäng och turism och besöksnäringens kommuner 14,0.

Ur Skolverkets statistik från 2014 framgår att kommunen har färre elever per heltidstjänst (7,4 elever) än jämförbara kommuner (9,1 elever) och samtliga kommuner (11,4 elever).

Under 2014 gjorde Skolinspektionen ett tillsynsbesök vars resultat meddelades i oktober 2014. Skolinspektionen konstaterade bland annat att skolans plan mot kränkande behandling inte fullt ut motsvarar de krav som skollagen ställer. Även dokumentationsbrister inom exempelvis kvalitetsarbetet konstaterades samt att modersmålsundervisning ska erbjudas elever i enlighet med författningarna.

I ett svar daterat i oktober 2015 svarar nämnden, genom yttrande från förvaltningschefen, på skolinspektionens synpunkter. Sammanfattning av yttrandet är att ett förbättringsarbete pågår inom förvaltningen och gymnasieskolan.

3. Revisionell bedömning

3.1 Bedömning av organisation

Vi bedömer att organisationen har väl tilltagna resurser i förhållande till jämförbara kommuner, vilket bekräftas av olika statistik från bland annat Skolverket. Utifrån de lokaler som gymnasiet förfogar över finns möjlighet att utöka antalet elever med minst 50. Organisationen håller på att ses över och bland annat biträdande rektor samt cafeteria finns med i diskussionen om funktioner i organisationen som ifrågasätts. Det finns ingen organisationsskiss över gymnasieskolan och presentation av lärare på hemsidan, vilket vore bra PR – mässigt för skolan. Överlag behöver hemsidan ses över, uppdateras och göras attraktiv för läsaren. Bifogad organisationsskiss upprättades med anledning av pågående granskning.

Enligt uppgift från intervjuade tillför gymnasiet PR för kommunen och bidrar till uthyrning av elevbostäder och ökad omsättning för affärsidkare i Sveg. Det är faktorer som nämnden bör informera om och tas med i bedömningar av gymnasiets samhällsnytta inför framtida diskussioner om dess framtid.

Gymnasieskolans vara eller inte vara i Härjedalens kommun är inte bara en fråga för ansvarig nämnd utan en strategisk resursfråga för hela kommunen, vilket med all tydlighet måste klargöras från fullmäktige. Gymnasieskolan upphör från och med 2016 eftersom den inte är ekonomisk försvarbar och elever hänvisas till Jämtlands gymnasieförbund.

3.2 Bedömning av ekonomi och återrapportering till nämnden

Enligt siffror ur budgeten för 2015 har gymnasiet budgeterat intäkter (interkommunal ersättning) på 2,8 mnkr och interkommunala kostnader på 17,1 mnkr. Enligt redovisningen för 2014 var redovisade siffror i årsbokslutet ca 2,4 mnkr och ca 23,2 mnkr.

Nettokostnaden för respektive gymnasieprogram redovisas inte, vilket inte möjliggör bedömning av lönsamhet för respektive gymnasieprogram.

Efter genomförd granskning bedömer vi att strukturen i budget och redovisning behöver ses över. Det är svårt att bilda sig en uppfattning om hur verksamheten är uppbyggd och vilka program som ingår i gymnasieskolan genom budget och redovisning.

Vi har svårt att tro att nämnden ska kunna sänka sina interkommunala kostnader med över 6 mnkr 2015 jämfört med 2014. Vi rekommenderar att budgeten görs så nära verklighetsbaserade siffror som möjligt.

Återrapportering till nämnden av ekonomi och verksamhet sker vid delårsbokslut och årsbokslut men även vid nämndssammanträden då större avvikelser ska redovisas och förklaras. Vi har uppmärksammat att exempelvis fler personer är anställda än vad personalbudgeten medger. Vi bedömer att en utförligare redovisning av verksamhet och ekonomi på enskilda gymnasieprogram bör eftersträvas samt att anställning utöver budget är en resursfråga för nämnden och ytterst kommunfullmäktige.

3.3 Bedömning av mål

Det övergripande målet att alla elever ska uppnå gymnasieexamen behöver utvecklas eftersom målet är svårt att uppfylla i dagsläget och även i överskådlig tid framöver. Andelen elever som uppnår gymnasieexamen ska öka från år till år är exempel på ett uppföljningsbart mål.

Vi bedömer att några övergripande **strategiska** mål för gymnasieskolans utveckling vore bra att komplettera med. Exempel på strategiskt mål kan vara: öka andelen elever från den egna kommunen samt att öka totala antalet elever vid gymnasieskolan.

3.4 Bedömning av resultatnivå och statistikuppgifter

Vår bedömning är att resultatnivån hos eleverna, enligt tillgänglig statistik, är i överensstämmelse med riket i stort. Nettokostnaden per elev skulle kunna sänkas om fler elever studerade vid gymnasiet. Vi rekommenderar att statistikuppgifter redovisas för nämnden vid några tillfällen under året.

3.5 Svar på revisionsfrågan och rekommendationer

Utifrån vår övergripande granskning bedömer vi att nämnden för fritid, bildning och kulturs styrning och uppföljning av verksamhet och ekonomi kan förbättras. Vi har följande rekommendationer:

- Ska gymnasiet utvecklas, avvecklas eller bibehållas i ungefär samma omfattning och inriktning som i dag? Gymnasieskolans status och berättigande måste lyftas upp av nämnden till kommunfullmäktige för tydliggörande.
- Målarbetet behöver utvecklas och bli tydligare för att möjliggöra jämförelse och mätbarhet.
- Strukturen i budget och redovisning behöver ses över.
- Förbättra den interna och externa marknadsföringen av gymnasiet för att öka antalet elever.
- Personalen bör få mer information om ekonomin i gymnasieskolan.

Intervjuade personer

Carina Nilsson, förvaltningschef

Jonas Albonius, rektor

Monika Erlandsson, utredningssekreterare

Fredrik Jonasson, ekonom

Lilian Brännwall, assistent

Kerstin Roslund, assistent

Ann-Christin Dahlgren, redovisningskamrer

Med Deloitte avses en eller flera av Deloitte Touche Tohmatsu Limited, en brittisk juridisk person (Eng: "limited by guarantee"), och dess nätverk av medlemsfirmor, som var och en är juridiskt åtskilda och oberoende enheter. För en mer detaljerad beskrivning av den legala strukturen för Deloitte Touche Tohmatsu Limited och dess medlemsfirmor, besök www.deloitte.com/about.

Deloitte erbjuder tjänster inom revision, skatterådgivning, business consulting och finansiell rådgivning till offentliga och privata klienter inom en mängd branscher. Med ett globalt nätverk av medlemsfirmor i mer än 150 länder, kan Deloitte erbjuda spetskompetens av världsklass och djup lokal expertis för att hjälpa klienter med de insikter de behöver för att ta itu med sina mest komplexa utmaningar. Deloitte har 200 000 medarbetare i nätverket alla fast beslutna att bli standard of excellence.

Detta dokument innehåller endast allmän information. Varken Deloitte Touche Tohmatsu Limited, dess medlemsfirmor eller deras närstående företag (gemensamt kallade "Deloitte's Nätverk") lämnar råd eller tjänster genom denna publicering. Innan beslut fattas eller

åtgärd vidtas som kan påverka din ekonomi eller din verksamhet, bör du konsultera en professionell rådgivare. Inget företag inom Deloittes Nätverk är ansvarigt för någon skada till följd av att man har förlitat sig på information i detta dokument.

© 2013 Deloitte AB